

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย “ความกตัญญูของชาวจีนที่สะท้อนผ่านพิธีงเด็ก : กรณีศึกษาพิธีงเด็กจีนไหหลำในสังคมไทย” นี้ มีงานวิจัยหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย และในส่วนของงานวิจัยนี้ก็เป็นที่เกี่ยวข้องกับพิธีงเด็กจีนภาษาอื่นๆ หรือเป็นพิธีงเด็กทั่วไป ซึ่งอาจใช้เป็นแนวคิดแนวการศึกษาเปรียบเทียบได้บ้าง แต่พิธีงเด็กเฉพาะของกลุ่มจีนภาษาไหหลำนั้น ยังไม่พบแต่อย่างใด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ บางชิ้นก็เป็นเอกสารรุ่นเก่ามาก เช่น ตำราพิธีพระญวน เป็นต้น อย่างไรก็ตามก็จัดได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเปรียบเทียบพิธีงเด็กจีนกลุ่มภาษาอื่นๆ ได้ตามสมควร

1. พิธีงเด็ก : ความสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของคนจีนในสังคมไทย ศึกษาเฉพาะกรณีจีนแต้จิ๋วย่านถนนสุขุมวิท โดยนางสาว พุฒ บัญญูปถัมภ์ สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต (มานุษยวิทยา) ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2537, 69 หน้า จากสมมุติฐานว่า วัฒนธรรมใดๆก็ตาม หากมีการเคลื่อนย้ายหรือปะทะกับสังคมอื่นก็必将มีความกลมกลืน เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา แต่ก็ยังคงปรากฏเค้าของวัฒนธรรมเดิมของคนไว้ ซึ่งสังคมของชาวจีนในย่านสุขุมวิทมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าชุมชนชาวจีนในแหล่งอื่นที่มีความเข้มข้นทางวัฒนธรรมสูงกว่า แต่จากผลการศึกษาพบว่า แม้ประเพณีงเด็กจะมีความเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ยังมีการประกอบพิธีกรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งที่ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายจีน (เฉพาะกลุ่มแต้จิ๋วที่ผู้ศึกษาเลือกทำการวิจัย) จะไม่มีความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของพิธีกรรมนี้ รวมไปถึงไม่มีความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมนี้เลย แต่ที่ยังคงยึดถือปฏิบัติ เพราะยังยึดมั่นในประเพณีความเชื่อจากบรรพชน จึงสรุปว่า พิธีงเด็กสามารถจะดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ และยังมีแนวโน้มแห่งการสืบเนื่องที่ชัดเจนอีกด้วย

สารนิพนธ์ดังกล่าว อาจนำมาใช้ศึกษาเปรียบเทียบได้บ้างกับงานวิจัยชิ้นนี้ในด้านรายละเอียดข้อมูลบางส่วน หรือการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มบทบาทหน้าที่ของพิธีงเด็กในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ต้องพิจารณาให้ถี่ถึงข้อต่างระหว่างพิธีงเด็กจีนแต้จิ๋ว กับงเด็กจีนไหหลำ นอกจากนี้งานสารนิพนธ์ฉบับดังกล่าวก็ศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายย่านสุขุมวิท ในขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้จะเน้นเป้าหมายที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งมีคณะงเด็กของกลุ่มจีนไหหลำ เพื่อนำไปสู่ภาพรวมที่เป็นสังคมไทย ตามหัวข้อวิจัย

2. พธิกงเด็ก โดยนายจรัสศักดิ์ กตีกวางศ์ รายงานส่วนหนึ่งของวิชา ภาวศ. 5G1 แขนง วิชาวัฒนธรรมการดนตรี สาขาวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา ชนบท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2532, 45 หน้า เนื้อหาโดยย่อคือ ขั้นตอนของ พธิกงเด็กจีนและ เน้นการวิเคราะห์ด้านดนตรีของพธิกงเด็กโดยเฉพาะทำนองบทสวด ความเป็นมาของ ภาษาที่ใช้ในบทสวดพธิกงเด็กจีนและ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบบทสวด นอกจากนี้ก็จะ เป็น รายละเอียดของพิธีกรรมแต่ละขั้นตอนตลอดจนความเชื่อเกี่ยวกับความตาย ซึ่งทำให้เกิดพิธีกรรม

3. พธิกงเด็กจีนฮกจิว (พธิฮวงฮัว) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในรายงานวิจัย เสนอ พระราชประสงค์ เรื่องนครศรีธรรมราช ภูมิศึกษา 1. การตั้งถิ่นฐานที่กรุงชิงและพรวนเครื่อง 2. จีน : ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ผู้คนและวัฒนธรรม (กรณีการ ค้นพบประติมากรรม, บรรณาธิการ) โดยทุนสนับสนุนจากสภามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, พ.ศ. 2540, 327 หน้า เฉพาะพธิ กงเด็กจีนฮกจิว มี 5 หน้า เนื้อหาโดยย่อคือ พธิฮวงฮัวหรือพธิกงเด็กของจีนฮกจิว หมายถึงการปลด ปลอยความทุกข์และอัปมงคลทั้งหมดออกไป เป็นกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นถึง สกจิว เป็นจีน กลุ่มภาษาหนึ่ง ซึ่งมีถิ่นฐานหนาแน่นทางภาคใต้ โดยลักษณะพิธีกรรมจะคล้ายกับพธิกงเด็กของ จีนกลุ่มภาษาอื่นๆ เช่น มีผู้สวดประกอบดนตรี ถูกหลานค้องแต่งชุดกระสอบ จะมีพิเศษอยู่ที่ ต้องมีการฆ่าหมูและไก่ สักเวยในบริเวณพธิชณะสวดมนต์รับแรก

4. คำราพธิพระฉนวน พระครูคณานัมสมณาจารย์ (ป๋) กับหลวงอาฉิมสังฆการ (หงวน เหวียงคั้ง) ช่วยกันเรียบเรียงถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2) แจกเนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ มหาเสวกโท พระยาชนนรัตนปดี (เส็งี่ยม สิงหกละ) ปีมะแม พ.ศ. 2474 พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร เขียนคำนำโดยราชบัณฑิตยสภา หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเก่า ประเภทหนังสือหายาก (rare book) มีพระนิพนธ์บทนำในสมเด็จพระ เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงกล่าวถึงตั้งแต่การเข้ามาของชาวฉนวน พร้อมทั้งนำความเชื่อขนบธรรมเนียม ประเพณีบางอย่างเข้ามาในสังคมไทย โดยเฉพาะเมื่อ ราชสำนักสยามรับเอาพธิกงเด็กเข้ามาถือปฏิบัติในงานพระบรมศพและพระศพเจ้านายชั้นสูง ส่วนเนื้อหาหลักในเล่ม ซึ่งเรียบเรียงโดยพระภิกษุชั้นผู้ใหญ่ในอนัมนิทาย (ฉนวน) ดังกล่าวนาม ข้างต้นแล้วนั้น คือมูลเหตุของการสวดคองเด็ก ลำดับขั้นตอนของแต่ละพิธีการ ตั้งแต่พธิชุมนุม เทวดา ชักธงประกาศ เสิญวิญญาณ เจริญพระพุทธมนตร์ ปลุกพระฉิมเวียนเทียน สักเวย ข้ามสะพาน ลอยกระทง ทิ้งกระจาด เผาเครื่องกระดาษ เป็นเสร็จพิธีกรรม ค่อท้ายด้วยเนื้อหา เบ็ดเตล็ดที่เกี่ยวข้องกับพธิกงเด็ก ลักษณะเป็นภาคผนวก ได้แก่

- ว่าด้วยราชการและเครื่องใช้ในพิธีทำงเด็ก
- ว่าด้วยพิธีทำงเด็กครบ 50 วัน /100 วัน
- คำสวดคอนสลับปกรณ์
- คำสวดกงเด็กครั้งพระบรมศพ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ

หนังสือเล่มนี้สามารถใช้เป็นคัมภีร์หรือตำราต้นแบบของการประกอบพิธีงเด็กได้ โดยเปรียบเทียบขั้นตอนกับพิธีงเด็กที่จะมีรายละเอียดปลีกย่อยออกไป ตามกลุ่มภาษาต่างๆ ดังเปรียบเทียบกับพิธีงเด็กจีน ไทหล่า ซึ่งทำการศึกษาวิจัยนี้

